

กลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 4

Strategies for Professional Competency Development of
Phrapariyattidhamma School Teachers, Department of General Education
Region 4

พระครูนิรุติวรโสภณ (วชิรเมธีวรฉัตร)¹

Phrakhru Nirutiworasophon (Wachirametheeworachat)

Received: November 17, 2022

Revised: February 23, 2023

Accepted: March 02, 2023

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสมรรถนะวิชาชีพของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม 2) ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม 3) กลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม และ 4) ประเมินกลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ การประชุมเชิงปฏิบัติการ และแบบประเมินกลยุทธ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า 1) สมรรถนะวิชาชีพครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยระดับมาทุกด้าน ได้แก่ 1.1) การพัฒนาผู้เรียน 1.2) การบริหารจัดการชั้นเรียน 1.3) ภาวะผู้นำครู 1.4) การสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชน 1.5) การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ 1.6) การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัย 2) ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม พบว่า การประชุมวางแผน เจ้า

¹ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร; Kamphaeng Phet Rajabhat University

Corresponding author, e-mail: pk.nirutiworasophon@gmail.com, Tel 090-8877999

นักเรียน ผู้จัดการ ผู้อำนวยการ กรรมการสถานศึกษา ครูสอน ผู้นำชุมชน ที่เน้นกระบวนการมีส่วนร่วม 3) กลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม ประกอบด้วย 3.1) พัฒนาจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพตามหลักธรรมาภิบาล 3.2) สร้างองค์ความรู้ด้านสื่อวัตกรรม 3.3) พัฒนาศักยภาพครู บุคลากรการศึกษาให้มีคุณธรรม มั่นคงในวิชาชีพ 3.4) พัฒนาคุณภาพผู้เรียน และ 4) การประเมินกลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพของครูโรงเรียนพระปริยัติ พบว่า วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ กลยุทธ์ ตัวชี้วัด มาตรการ มีความสอดคล้องในระดับมาก ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: กลยุทธ์, การพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพของครู, โรงเรียนพระปริยัติธรรม

Abstract

The objectives of this research article were 1) to study the professional competency of Phrapariyattidhamma School teachers; 2) to study the factors related to the professional competency development of Phrapariyattidhamma School teachers; 3) to study professional competency development strategies of Phrapariyattidhamma School teachers; and 4) to evaluate professional competency development strategies of Phrapariyattidhamma School teachers. This research was a mixed methods research. The tools used for data collection were questionnaires, interview forms, workshops and strategy assessment form. The statistics used in data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation and content analysis. The results of the research were as follows: 1) the professional competency of Phrapariyattidhamma School teachers, overall, was at the high averages in all aspects, namely 1.1) learner development; 1.2) classroom management; 1.3) teacher leadership; 1.4) creating relationships and cooperation with communities; 1.5) curriculum administration and learning management; 1.6) analysis, synthesis and research; 2) factors related to professional competency development of Phrapariyattidhamma School teachers found that planning meetings, heads of the institutes, managers, directors, school committees, teachers, and community leaders focused on participatory processes; 3) strategies for the development of professional competency of Phrapariyattidhamma School teachers consisted of 3.1) developing

quality education according to good governance; 3.2) creating a body of knowledge in innovative media; 3.3) developing teachers' potential, education personnel to be moral and stability in the profession; 3.4) learner quality development; and 4) evaluation of professional competency development strategies of Phrapariyattidhamma school teachers found that vision, mission, goals, strategies, indicators, measures were consistent at a high level, appropriateness, possibility and usefulness at the highest level

Keywords: Strategy, Professional Competency Development of Teachers, Phrapariyattidhamma School

บทนำ

การศึกษาเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของคนไทยทุกคนที่รัฐต้องจัดให้เพื่อพัฒนาคนไทยทุกช่วงวัยให้มีความเจริญงอกงามทุกด้าน เพื่อเป็นต้นทุนทางปัญญาที่สำคัญในการพัฒนาทักษะคุณลักษณะและสมรรถนะในการประกอบสัมมาอาชีพและการดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุข จึงทำทั่วโลกได้ให้ความสำคัญและทุ่มเทกับการพัฒนาการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของตนให้สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจและสังคมระดับประเทศ ภูมิภาค และโลก ควบคู่กับการธำรงรักษาอัตลักษณ์ของประเทศ (พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และเพียว ยินดีสุข, 2557) สำหรับประเทศไทยมีแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 มีหลักการและแนวคิดที่สำคัญ 3 ประการคือ การพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goal; SDGs) เศรษฐกิจพอเพียง และโลกในศตวรรษที่ 21 ดังนั้น การศึกษาจึงเป็นไปเพื่อการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (ดารณี บุญครอง, 2560) รวมทั้งการมุ่งสู่การขับเคลื่อนไปสู่ยุคไทยแลนด์ 4.0 ในหลายด้าน ประกอบด้วยด้านการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ในกระบวนการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนานวัตกรรมและการพัฒนาความเป็นมืออาชีพของบุคลากรทางการศึกษาการส่งเสริมและพัฒนาระบบเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษาและด้านการสร้างความร่วมมือเพื่อพัฒนาองค์ความรู้และการมุ่งเข้าสู่อาชีพการศึกษาให้มีศักยภาพอย่างมีคุณภาพ (สุวิมล มธุรส, กิตติ รัตนราช และอนันต์ อุปสอด, 2562)

ความเจริญมั่นคงของประเทศขึ้นอยู่กับคุณภาพการศึกษาของประชาชน บุคคลสำคัญที่สุดในกระบวนการพัฒนาการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้ ก็คือ “ครู” ครูเป็นผู้ที่มีความหมายและ

เป็นปัจจัยสำคัญมากที่สุด ผู้ที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในการปรับปรุงยกระดับ และการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ผู้ที่ประกอบวิชาชีพหลักทางด้านการเรียนการสอนและการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน เป็นบุคลากรที่มีบทบาทสำคัญในกระบวนการจัดการศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาและสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยการพัฒนาคณาจารย์โดยปรับหลักสูตรการผลิตครูให้อิงสมรรถนะ มีจิตวิญญาณความเป็นครูให้เป็นผู้นำรวมทั้งศึกษาแนวทางการกำหนด “สมรรถนะครูระดับชาติ” ที่จะนำไปสู่การออกแบบวิชาชีพครูทั้งระบบ ตั้งแต่หลักสูตรการผลิตครูใหม่ การพัฒนาครูประจำการ การประเมินวิทยฐานะทางวิชาชีพ การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของครู แต่ที่ผ่านมามีการผลิตครู บุคลากรทางการศึกษาที่ผ่านมากพบปัญหาอุปสรรคหลายประการ อาทิ ด้านนโยบายการผลิตครูบุคลากรที่ขาดความต่อเนื่อง รัฐลงทุนเพื่อการผลิตครูต่างชาติ การผลิตครูไม่ตรงกับความต้องการการใช้งานจริง มีปริมาณเกินความต้องการในบางสาขาและขาดแคลนในบางสาขาวิชา มาตรฐานวิชาชีพครูของไทยยังมีจุดบกพร่อง โดยมีการกำหนดมาตรฐานวิชาชีพแต่ยังไม่มีกำหนดตัวชี้วัดและกลไกการขับเคลื่อนการผลิตครู การพัฒนาครู และการบริหารงานบุคคลของครู พัฒนาสมรรถนะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 มีจิตวิญญาณความเป็นครูมีสมรรถนะที่จำเป็นสอดคล้องกับการปฏิบัติงานจริงในสถานศึกษาที่มีความแตกต่างกันของแต่ละบริบท (รุ่งทิwa แยมรุ่ง และคณะ, 2560)

การศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาเป็นการศึกษาที่รัฐกำหนดให้ขึ้นตามความประสงค์ของคณะสงฆ์ โดยพระปรารภของสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราชสกลมหาสังฆปริณายก (จวน อุฏฐายีมหาเถระ) ว่า “การศึกษาทางโลกเจริญก้าวหน้ามากขึ้นตามความเปลี่ยนแปลงของโลก ทำให้โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ได้ดำเนินงานและการจัดการศึกษาเพื่อการสร้างศาสนทายาทที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันยังไม่ได้มีการกำหนดให้มีขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม จะมีเพียงการดำเนินงานตามกรอบแนวปฏิบัติของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติเป็นสำคัญ อีกทั้งโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา การพัฒนาไม่เด่นชัดอันเป็นแนวทางการจัดการศึกษาในบริบทพื้นที่นั้น ๆ เพื่อสร้างศาสนทายาทและดำเนินการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแก่ชุมชนในพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ (กองศาสนศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2560) ซึ่งกระจายอยู่ใน 8 จังหวัดภาคเหนือตอนล่างและภาคกลางตอนบน ครอบคลุมพื้นที่การปกครองคณะสงฆ์ 2 ภาค คือ ภาค 4 และภาค 5 มีจำนวน 25 โรงเรียน มีนักเรียนทั้งสิ้น 3,590 รูป แยกเป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 1,490 รูป ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 604 รูป ครูประจำ ครูพิเศษ และเจ้าหน้าที่ 3254 รูป/คน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 มาตรา 6 กำหนดไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์

ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และมีคุณธรรมจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546)

เพราะฉะนั้น การพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ เพื่อให้ส่งผลต่อการจัดการ การพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรมในทุกมิติและส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความใฝ่รู้และเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง โดยการเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แต่การวิจัยและพัฒนาผู้เรียนเพื่อนำไปวางแผนปรับปรุงพัฒนาผู้เรียนยังไม่ได้ปฏิบัติครบถ้วนเหล่านี้เป็นปัญหาที่จะต้องพัฒนาเพื่อยกระดับสู่คุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษากลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 4 เพราะเห็นว่าวิชาชีพของครูจะสามารถแสดงถึงความเชี่ยวชาญในฐานะผู้ถ่ายทอดความรู้โดยมองถึงแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมในการพัฒนากลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นจากสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 4 ยังประสบกับปัญหาต่าง ๆ มากมาย ทั้งในด้านของสมรรถนะวิชาชีพของครู สภาพปัญหา และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม เขต 4 ที่หลากหลาย ผู้วิจัยจึงให้ความสนใจต่อการศึกษากลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 4 เพื่อหวังผลต่อการพัฒนาระดับการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพอันจะส่งผลอำนวยประโยชน์ต่อผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา ผู้เรียนเยาวชนของชาติของพระพุทธศาสนา ให้เป็นมนุษย์ที่เต็มพร้อมเป็นศาสนทายาทที่ดีด้วยศีล สมาธิ และปัญญาในอนาคต

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสมรรถนะวิชาชีพของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม
3. เพื่อศึกษากลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม
4. เพื่อประเมินกลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพของครูโรงเรียนพระปริยัติ

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) พื้นที่วิจัยคือ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาเขต 4 ประชากร คือ ผู้จัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรม ผู้อำนวยการหรือรองผู้อำนวยการโรงเรียนพระปริยัติธรรม ครูพระ/ครูมรอาวาสโรงเรียนพระ

ปรียัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 4 จำนวน 345 รูป/คน (กองพุทธศาสนศึกษา, 2564) กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม ครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 270 คน กำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้ตารางกำหนดขนาดตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) และใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) มีวิธีการได้แก่ 1) แบ่งประชากรออกเป็นชั้นภูมิโดยใช้โรงเรียนพระปริยัติธรรม เขต 4 จำนวน 8 จังหวัดและตำแหน่ง จำนวน 5 ตำแหน่ง เป็นตัวแปรแบ่งชั้น 2) กำหนดขนาดของเขตตัวแต่ละเขตในแต่ละชั้นภูมิตามสัดส่วนของประชากรในแต่ละชั้น 3) จำแนกประชากรออกเป็น 4 เขต ประกอบด้วย ผู้จัดการ ผู้อำนวยการ/รองผู้อำนวยการ ครูพระ ครูฆราวาส รวม 4 เขต ซึ่งในโรงเรียนพระปริยัติธรรม เขต 4 มีจำนวน 24 โรงเรียน จำนวน 8 จังหวัด เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 5 ชนิด ได้แก่

1. การวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ การแจกแบบสอบถาม ซึ่งมี 5 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 สภาพการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 4 ตอนที่ 3 สภาพปัญหาการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 4 เป็นแบบประมาณค่า 5 ระดับตอนที่ 4 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 4 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ใช้ศึกษาปัญหาและสภาพการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 4 เสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน เพื่อประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ซึ่งเมื่อนำมาคำนวณค่า IOC (Index of Item Objective Congruence) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1 ทุกข้อ และนำไปทดลองใช้ (Try out) กับตัวอย่างในพื้นที่อื่น ๆ จำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบความเชื่อมั่นของข้อคำถาม (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α-Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.93 สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการวิเคราะห์เพื่อหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. การวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์โดยการศึกษาสภาพทั่วไป และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 4 ผู้วิจัยเลือกผู้ให้ข้อมูลแบบเจาะจง ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ มีการจดบันทึกด้วยตนเอง มีผู้ช่วยนักวิจัยจดบันทึกและบันทึกเทป ระหว่างวันที่ 15-25 สิงหาคม พ.ศ. 2564 และดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เนื้อหา จำนวนรวม 10 คน ดังนี้ 1) เจ้าสำนักเรียน/ผู้จัดการ/ผู้อำนวยการ จำนวน 4 รูป 2) นักวิชาการด้านการศึกษา จำนวน 2 คน 3) ผู้เชี่ยวชาญด้านกลยุทธ์ จำนวน 2 คน และ 4) นักวิชาการด้านศาสนศึกษา จำนวน 2 คน

3. การวิจัยเชิงปฏิบัติการ ด้วยการสนทนากลุ่ม ในวันศุกร์ที่ 8 กรกฎาคม พ.ศ. 2565 เวลา 13.30-16.30 น. ณ ห้องประชุมคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครสวรรค์ เพื่อร่วมกันจัดทำร่างกลยุทธ์การพัฒนากลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 4 โดยนักวิชาการหรือผู้เชี่ยวชาญ การพัฒนาสมรรถนะ ผู้เชี่ยวชาญการวางแผนยุทธศาสตร์หรือกลยุทธ์ โดยใช้เทคนิค SWOT Matrix เพื่อให้ข้อมูลร่างกลยุทธ์สมรรถนะวิชาชีพของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 4 โดยการวิเคราะห์ SWOT Matrix ซึ่งมีผู้ร่วมสนทนา ได้แก่ 1) เจ้าสำนักเรียน/ผู้จัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรม จำนวน 4 รูป 2) ผู้อำนวยการ/รองผู้อำนวยการโรงเรียนพระปริยัติธรรมจำนวน 2 คน 3) ผู้เชี่ยวชาญด้านกลยุทธ์ จำนวน 2 คน 4) นักวิชาการด้านพระพุทธศาสนา จำนวน 1 คน และ 5) ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยและพัฒนา จำนวน 2 คน

4. การตรวจสอบกลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 4 โดยการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญมีจุดมุ่งหมายเพื่อการตรวจสอบร่างกลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 4 ด้านความสอดคล้อง และความเหมาะสมของวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ประเด็นกลยุทธ์ กลยุทธ์ ตัวชี้วัด และมาตรการ ได้แก่ นักวิชาการหรือผู้เชี่ยวชาญ ด้านการบริหารจัดการวัด พระสังฆาธิการ นักวิชาการศาสนศึกษา ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนากลยุทธ์ นักวิชาการด้านการศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์ จำนวน 10 รูป/คน ในวันอาทิตย์ ที่ 25 กันยายน พ.ศ. 2565 เวลา 13.30-16.30 น. ณ ห้องประชุม มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตจังหวัดนครสวรรค์

5. การประเมินความสอดคล้องของกลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 4 การดำเนินการตามขั้นตอนนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อการประเมินกลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 4 ด้านความสอดคล้อง และความเหมาะสมของวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ประเด็นกลยุทธ์ กลยุทธ์ ตัวชี้วัดและมาตรการ ได้แก่ พระสังฆาธิการ เจ้าสำนักเรียน ผู้จัดการโรงเรียน ผู้บริหาร นักวิชาการศาสนศึกษา ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนากลยุทธ์ นักวิชาการด้านการศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์ จำนวน 24 รูป/คน ที่พัฒนาขึ้นเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบปลายเปิด (Open-ended Form) มีค่าน้ำหนักคะแนนตามเกณฑ์ โดยผู้วิจัยส่งหนังสือที่ออกจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ กำแพงเพชร โดยส่งหนังสือแบบประเมินและเอกสารประกอบการประเมินกลยุทธ์ด้วยตนเอง และ

ทางไปรษณีย์ ระหว่างวันที่ 29 กันยายน ถึงวันที่ 5 ตุลาคม พ.ศ. 2565 เพื่อความอนุเคราะห์ ผู้ทรงคุณวุฒิในการตอบแบบสอบถาม ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยนำข้อมูลที่ได้จากการตอบ คำถามของผู้ทรงคุณวุฒิที่ระบุไว้ในแบบสอบถามมาวิเคราะห์ความสอดคล้อง ความเหมาะสม ความ เป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของกลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพของครูที่พัฒนาขึ้นโดยการ หาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำค่าเฉลี่ยมาเทียบกับเกณฑ์

สรุปผลการวิจัย

1. สมรรถนะวิชาชีพของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 100 มีอายุระหว่าง 25-30 ปี ร้อยละ 29.63 มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 75.19 มีศาสนศึกษา (ทางธรรม) ระดับนักธรรมเอก ร้อยละ 32.22 มีประสบการณ์ทำงาน ไม่เกิน 5 ปี ร้อยละ 35.19 และมีกลุ่มสังกัดวิชากลุ่มสาระฯ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สมรรถนะวิชาชีพครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ศึกษา เขต 4 ในภาพรวม ดังนี้

(n = 270)

สมรรถนะวิชาชีพของครู	รวม		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านสมรรถนะด้านการบริหารหลักสูตรและจัดการเรียนรู้	4.17	.53	มาก
2. ด้านการพัฒนาผู้เรียน	4.31	.53	มาก
3. ด้านสมรรถนะด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน	4.31	.56	มาก
4. ด้านสมรรถนะด้านการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน	4.07	.58	มาก
5. ด้านสมรรถนะภาวะผู้นำครู	4.22	.53	มาก
6. ด้านสมรรถนะการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการ จัดการเรียนรู้	4.19	.57	มาก
รวม	4.21	0.48	มาก

จากตารางที่ 1 สภาพการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 4 พบว่า ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยระดับมาก โดยเรียงตามลำดับได้ดังนี้ ข้อ 2 ด้านการพัฒนาผู้เรียน ข้อ 3 สมรรถนะด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน ข้อ 5 สมรรถนะภาวะผู้นำครู ข้อ 6 สมรรถนะการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้ ข้อ 1

สมรรถนะด้านการบริหารหลักสูตรและจัดการเรียนรู้ ข้อ 4 สมรรถนะด้านการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน ตามลำดับ

2. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องของกลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 4 พบว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับจุดแข็ง ผู้บริหารที่น่าเชื่อถือ มีการสร้าง วิสัยทัศน์ มีความสามารถระดมทุนจากภายนอกที่เกิดจากศรัทธาในตัวผู้นำเองรวมทั้งกระตุ้นการ ทำงานเป็นทีมมีการบริหารจัดการ หรือวางกลยุทธ์ ทั้งด้านงาน และด้านคน พร้อมทั้งควบคุมการ ดำเนินงานของทั้งวัดและชุมชนให้ไปด้วยกันสู่ความสำเร็จได้ สำหรับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับจุดอ่อน เจ้าสำนักเรียน เจ้าอาวาสมีตำแหน่งเป็นพระราชาคณะ ยึดอัตตาสูงเข้าถึงได้ยาก เน้นกิจสงฆ์ มากกว่า ส่วนจุดอ่อน บุคลากรยังไม่เพียงพอ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติงาน และยังขาด ความรู้เฉพาะด้าน ไม่ตรงสายงาน การทำงานขาดแรงจูงใจ ใช้ระบบอุปถัมภ์มากกว่าระบบการ พัฒนาระบบวิชาการความรู้ความสามารถ ความไม่มั่นคงในวิชาชีพครู มีผลกระทบต่อความผูกพันใน องค์กร ขาดข้อมูลสารสนเทศด้านศิลปวัฒนธรรม ขาดการทำงานเป็นทีม การบูรณาการการทำงาน ในพื้นที่ยังไม่ทั่วถึง รวมทั้งวัสดุอุปกรณ์ ทรัพยากร และงบประมาณ มีไม่เพียงพอต่อการบริหาร จัดการภายในโรงเรียน และบุคลากรมีสถานภาพไม่มั่นคง สภาพเครื่องมือเครื่องใช้ด้านเทคโนโลยีที่ ขาดประสิทธิภาพ ไม่เพียงพอต่อการเรียนการสอนทันสมัย ไม่มีสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย ปัจจัยเชิงอุปสรรค มีการเปลี่ยนแปลงนโยบายการจัดการการศึกษาของรัฐ ส่งผลให้การขับเคลื่อน การปฏิรูปการศึกษาเป็นไปอย่างล่าช้า เกิดความสับสนในการปฏิบัติ อัตลักษณ์ ลักษณะชุมชนและ อาชีพของคนในชุมชน สถานภาพทางสังคมไม่เอื้อการพัฒนาส่งเสริมต่อการพัฒนาสมรรถนะ ทาง วิชาชีพครูโรงเรียนพระปริยัติธรรมฯ

3. การพัฒนากลยุทธ์สมรรถนะวิชาชีพของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ศึกษา เขต 4 พบว่า

ประเด็นวิสัยทัศน์ คือ มุ่งบริหารจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ศึกษา เขต 4 เพื่อส่งเสริมวิชาการพัฒนาสมรรถนะครู บุคลากรทางการศึกษา และศาสนทายาท ให้ มีคุณภาพควบคู่คุณธรรม

ประเด็นพันธกิจ ได้แก่ 1) สนับสนุนส่งเสริมผู้เรียน สถานศึกษาให้มีคุณภาพตาม หลักสูตรสถานศึกษา 2) สนับสนุนส่งเสริมผู้บริหารสถานศึกษาสามารถบริหารจัดการการศึกษา อย่างมีคุณภาพตามหลักธรรมาภิบาล 3) พัฒนาครู บุคลากรทางการศึกษาด้วยวิธีที่หลากหลาย ให้มี คุณภาพควบคู่คุณธรรมและมั่นคงในวิชาชีพ และ 4) พัฒนาศักยภาพผู้เรียนให้มีคุณภาพตาม มาตรฐานของสถานศึกษา ให้มีทักษะที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

ประเด็นเป้าประสงค์ ได้แก่ 1) ผู้เรียน สถานศึกษามีคุณภาพตามหลักสูตรสถานศึกษา 2) ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถบริหารจัดการการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล 3) ขับเคลื่อนพัฒนาสมรรถนะครูบุคลากรทางการศึกษา ให้มั่นคงในวิชาชีพควบคุมคุณธรรม และ 4) ผู้เรียนเป็นศาสนทายาทที่เปี่ยมปัญญา และมีคุณลักษณะปรีดีสามัญที่พึงประสงค์

ประเด็นกลยุทธ์ ได้แก่ 1) พัฒนาสถานศึกษาให้จัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพตามหลักธรรมาภิบาล 2) บุคลากรมีกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้มีคุณภาพตามมาตรฐานของสถานศึกษา 3) พัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความมั่นคงในวิชาชีพ และ 4) เสริมสร้างและพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีทักษะ มีความรู้เป็นศาสนทายาทที่ดีตามหลักพุทธธรรม สำหรับการวิเคราะห์กลยุทธ์ WO ได้แก่ 1) ส่งเสริมกระบวนการจัดการศึกษา โดยเน้นการมีส่วนร่วมให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามหลักสูตรสถานศึกษา 2) สร้างองค์ความรู้บุคลากรด้านสื่อวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 3) พัฒนาศักยภาพครู บุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณธรรม มั่นคงในวิชาชีพ 4) พัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีทักษะ มีความรู้เป็นศาสนทายาทที่ดีตามหลักพุทธธรรม และการวิเคราะห์กลยุทธ์ มี 4 กลยุทธ์ ST ได้แก่ 1) โรงเรียนพระปริยัติธรรม มีระบบบริหารจัดการการศึกษาที่มีคุณภาพ เน้นการมีส่วนร่วม 2) ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษา และผลิตครูบุคลากรทางการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ 3) จัดทำแผนพัฒนาการนิเทศ กำกับ ติดตามประเมินผลการบริหารและจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ 4) พัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องให้ครอบคลุมภารกิจหลักทั้ง 6 ด้าน เพื่อสร้างศาสนทายาทที่ดีตามหลักพุทธธรรม

4. ผลการประเมินกลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 4 พบว่า วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ และประเด็นกลยุทธ์ มีความสอดคล้องกันมากที่สุด รองลงมาได้แก่ กลยุทธ์มีความสอดคล้องกับเป้าประสงค์ เมื่อพิจารณาตามเกณฑ์การประเมิน สรุปได้ว่า กลยุทธ์ที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องในระดับมาก และมากที่สุด และเมื่อพิจารณาตามเกณฑ์เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด และกลยุทธ์ ตัวชี้วัด และมาตรการ มี 4 กลยุทธ์ 10 ตัวชี้วัด และ 16 มาตรการ ในภาพรวมมีความสอดคล้องระดับมากและมากที่สุด ความเหมาะสมในระดับมากและมากที่สุด ความเป็นไปได้ในระดับมาก และความเป็นประโยชน์ ในระดับมากและมากที่สุด ในรายตัวชี้วัดมีความสอดคล้องระดับมากและมากที่สุด ความเหมาะสมในระดับมากและมากที่สุด มีความเป็นไปได้ในระดับมาก และความเป็นประโยชน์ในระดับมากและมากที่สุด

มาตรการทุกมาตรการมีความสอดคล้อง มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากและมากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

1. สมรรถนะวิชาชีพของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม พบว่า ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยระดับมาก โดยเรียงตามลำดับได้ดังนี้ ข้อ 2 ด้านการพัฒนาผู้เรียน ข้อ 3 สมรรถนะด้านการบริหารจัดการ ชั้นเรียน ข้อ 5 สมรรถนะภาวะผู้นำครู ข้อ 6 สมรรถนะการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับ ชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้ ข้อ 1 สมรรถนะด้านการบริหารหลักสูตรและจัดการเรียนรู้ ข้อ 4 สมรรถนะด้านการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียนตามลำดับทั้งนี้อาจเป็นเพราะ วางแผนการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ กำหนดแผนการปฏิบัติงานและการจัดการเรียนรู้อย่างเป็น ขั้นตอนและไม่มีความสอดคล้อง และเหมาะสมจัดทำแผนพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพครูที่ไม่ชัดเจน ตลอดถึงไม่มีการนำแผนพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพครูไปปฏิบัติ ปรับปรุงแก้ไขเพื่อการพัฒนา สอดคล้องกับพระมหาจุฑาธนา ตุ่มอ่อน, รชฏ สุวรรณภูมิ และสุเทพ ทองประดิษฐ์ (2558) พบว่า ครู มีสมรรถนะประจำสายงาน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของญาณกร ช้อย นิยมและคณะ (2565) พบว่า 1) สภาพการพัฒนาสมรรถนะหลักครู ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาของจังหวัดนครสวรรค์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม พบว่า โรงเรียนพระปริยัติธรรมมีการประชุมวางแผน เจ้าสำนักเรียน ผู้จัดการ ผู้อำนวยการ กรรมการสถานศึกษา ครูสอน ผู้นำชุมชน ที่เน้นกระบวนการมีส่วนร่วมอย่างมาก โดยเฉพาะปัจจัยที่ เกี่ยวข้องกับจุดแข็ง ผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์และพยายามปลุกพลังความศรัทธาเพื่อแสวงหางบประมาณมา ใช้จ่ายอย่างเพียงพอ สำหรับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับจุดอ่อน เจ้าสำนักเรียน เจ้าอาวาส มีตำแหน่งเป็น พระราชาคณะ ยึดอัตราสูงเข้าถึงได้ยาก เน้นกิจของสงฆ์มากกว่าส่วนปัจจัยที่เกี่ยวข้องที่เป็น อุปสรรค มีการเปลี่ยนแปลงนโยบายการจัดการการศึกษาของรัฐ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการบริหาร จัดการสถานศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรมจะเป็นลักษณะกึ่งโรงเรียน กึ่งศาสนาทำให้เกิดความ สับสนและเกิดอุปสรรคปัญหาขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยหิวน จำปานิน และพระมหาดาวสยาม วชิรปัญญา (2562) พบว่า การพัฒนาสมรรถนะครูมีปัญหาและอุปสรรคในเรื่องของภารกิจหลัก คือ ขาดการวางแผนที่ชัดเจนในทุกด้าน โดยเฉพาะด้านการเรียนการสอน และภารกิจเสริม คือ ธุรการ การเงิน พัสดุ วิชาการ งานทั่วไป และสภาพความเปลี่ยนแปลงทางสังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมทาง

ธรรมชาติ โครงสร้าง และระบบการบริหารจัดการจึงทำให้เกิดปัญหาในการพัฒนาตนเอง กระบวนการเสริมสร้างสมรรถนะครูให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีคุณภาพสอดคล้องกับวิจัยของ สมัย กันหา (2561) พบว่า สภาพการบริหารจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ผู้บริหาร ครู และบุคลากร ทางการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม มีความคิดเห็นว่ายัง ดำเนินการได้ในระดับหนึ่งแต่ต้องมีการพัฒนาอีกหลายด้าน

3. การพัฒนากลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 4 พบว่า ประเด็นกลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาสถานศึกษาให้จัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพตามหลักธรรมาภิบาล มี 1 กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาสถานศึกษาให้จัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพตามหลักธรรมาภิบาล กลยุทธ์ที่ 2 บุคลากรมีกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้มีคุณภาพตามมาตรฐานของสถานศึกษา ได้แก่ กลยุทธ์ที่ 2 สร้างองค์ความรู้บุคลากรด้านสื่อ นวัตกรรมเพื่อการจัดการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กลยุทธ์ที่ 3 พัฒนาศักยภาพครู บุคลากรการศึกษาให้มีคุณธรรม มั่นคงในวิชาชีพและกลยุทธ์ที่ 4 พัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีทักษะ มีความรู้เป็นศาสนทายาทที่ดีตามหลักพุทธธรรมทั้งนี้เพราะการให้ความสำคัญทั้งผู้เรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นจำเป็นที่ควรได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องสอดคล้องกับงานวิจัยของญาณกร ช้อยนิยมและคณะ (2565) พบว่า ผู้บริหารควรให้ครูวางแผนการติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงาน ด้านการบริการที่ดี ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูศึกษาความต้องการของผู้รับบริการ ปฏิบัติตนต่อ ผู้เรียนด้วยสำนึกว่าผู้เรียน คือ ผู้รับบริการ การพัฒนาตนเอง ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูได้ไปศึกษา ดูงานเพื่อพัฒนาตนเองตามความรู้ความสามารถหรือสาขาวิชาที่ครูสอน การทำงานเป็นทีม ควรจัด กิจกรรมอย่างมีส่วนร่วมแนะนำการปรับตัวเข้ากับผู้อื่นและพัฒนาจริยธรรม และจรรยาบรรณ วิชาชีพครู

4. การประเมินกลยุทธ์สมรรถนะวิชาชีพของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 4 พบว่า วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ประเด็นกลยุทธ์ กลยุทธ์ ตัวชี้วัด และมาตรการ มีความสอดคล้องอยู่ในระดับมาก เนื่องจากวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ประเด็นกลยุทธ์ ตัวชี้วัด และมาตรการ เป็นแนวเลือกแนวทางการดำเนินการ จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกและ ภายในของกลยุทธ์ สมรรถนะวิชาชีพของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 4 ทั้งนี้ เพราะผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องได้เห็นภาพความต้องการและความจำเป็นในการพัฒนาโรงเรียน พระปริยัติธรรมสอดคล้องกับภัทราพร เกษสังข์ และคณะ (2561) พบว่า การประเมินวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ประเด็นกลยุทธ์ และกลยุทธ์สมรรถนะวิชาชีพของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 4 พบว่า มีความสอดคล้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็น

ประโยชน์อยู่ในระดับมากและมากที่สุด เนื่องมาจากกระบวนการพัฒนา กลยุทธ์เริ่มจากการศึกษา สภาพ ปัญหา และปัจจัยที่เกี่ยวข้องที่ได้มาให้ผู้ที่เกี่ยวข้องตรวจสอบแล้วนำไปสู่กระบวนการศึกษา องค์การที่ประสบผลสำเร็จ สอดคล้องกับแนวคิดของมอร์แกน (Morgan, B., 2016) พบว่า ข้อมูลการสำรวจเป็นพื้นฐานที่สำคัญที่สุดต่อการพัฒนากลยุทธ์สามารถอธิบายถึงขั้นตอนการคาดการณ์ล่วงหน้าและมีความสัมพันธ์ เพื่อการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ ข้อมูลของผู้เข้าร่วม สภาพแวดล้อมภายนอก ภายในขององค์กรส่งผลกระทบต่อ การตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ขององค์กรและสอดคล้องกับ หลักเกณฑ์การวางแผนเชิงกลยุทธ์เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติได้ ทั้งนี้เนื่องจากมีผลงานวิจัยสอดคล้องกับ สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์ (2553) ที่ได้สรุปหลักเกณฑ์ในการประเมินกลยุทธ์ไว้ 3 ประการ คือ ประการแรก หลักเกณฑ์ความเหมาะสม (Suitability) ของกลยุทธ์คู่กับเรื่องของ SWOT Analysis ประการที่สอง หลักเกณฑ์ความเป็นไปได้ (Feasibility) ของกลยุทธ์ที่มีโอกาสจะประสบความสำเร็จ บนพื้นฐานของทรัพยากรที่มีอยู่ในองค์กรและพื้นฐานของสภาพแวดล้อม และประการที่สาม หลักเกณฑ์การยอมรับได้ (Acceptability) และนำไปใช้ประโยชน์ของกลยุทธ์ที่ใช้จะมีความเป็นไปได้ ในทางปฏิบัติ จึงสรุปได้ว่ากลยุทธ์ที่พัฒนาขึ้นสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้

องค์ความรู้ใหม่

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนากลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 4” เป็นภาพที่สะท้อนปัญหาระดับฐานรากที่ยังต้องแก้ไขและพัฒนา กระบวนการหลาย ๆ ประเด็นที่สามารถตอบสนองความต้องการของครูและบุคลากรทางการศึกษา รวมทั้งยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางทำให้เกิดข้อคำถามถึงประสิทธิภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาใน ศตวรรษที่ 21 ซึ่งผู้วิจัยได้ค้นพบประเด็นมากมายโดยเฉพาะกลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพของ ครูโรงเรียนพระปริยัติธรรมที่ยึดโยงระหว่างองค์กรสงฆ์กับสถาบันการศึกษาที่มีได้แยกขาดจากกัน ดังนั้น เพื่อให้กลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะที่กำหนดสามารถขับเคลื่อนไปต้องมีแรงขับเคลื่อน เป้าประสงค์ร่วมกันจึงจะมีพลังเพื่อทำหน้าที่อย่างมั่นคงในอาชีพด้วยหลักการ S-L-M-D-B Model ดังแผนภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่

S- strategy การกำหนดแผนและขั้นตอนการปฏิบัติงานไปตามสภาพของกลยุทธ์ที่กำหนดได้แก่ กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาสถานศึกษาให้จัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพตามหลักธรรมาภิบาล กลยุทธ์ที่ 2 บุคลากรมีกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้มีคุณภาพตามมาตรฐานของสถานศึกษา กลยุทธ์ที่ 3 พัฒนาศักยภาพครู บุคลากรการศึกษาให้มีคุณธรรม มั่นคงในวิชาชีพ และกลยุทธ์ที่ 4 พัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีทักษะ มีความรู้เป็นศาสนทายาทที่ดีตามหลักพุทธธรรม

L- leadership หมายถึง ภาวะผู้นำ นอกจากผู้บริหารส่วนมักเป็นพระสงฆ์ยังมีข้อจำกัดในการบริหารจัดการองค์กรทำให้สภาพการยอมรับแบบเจียบเกิดขึ้นได้ง่าย ดังนั้นตัวของบุคคลได้แก่ เจ้าสำนักเรียน ผู้จัดการ ผู้อำนวยการ กรรมการสถานศึกษา ครูสอน ผู้นำชุมชนอาจจะต้องกำหนดกิจกรรมแบบเปิดให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้หันมาสนใจและเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมมากขึ้นเพื่อสร้างความพร้อมให้ทุกคนสามารถคิดแบบผู้นำได้

M- mixed institute หมายถึง สถาบันผสมผสาน เพราะความสับสนทำให้โรงเรียนปริยัติธรรมไม่แตกต่างไปจากโรงเรียนสอนศาสนาทั่วไปที่ยังไม่ก้าวข้ามความเป็นตัวตน จึงเกิดอุปสรรคและปัญหาตามมาอย่างมาก ดังนั้น เพื่อหลีกเลี่ยงลักษณะองค์กรหรือสถาบันอย่างนั้นจึงต้องปฏิรูประบบคุณธรรมและคุณภาพมากขึ้นจึงสามารถปรับปรุงเปลี่ยนจากจุดเดิมไปสู่จุดที่ทันสมัยมากขึ้น

D- drive หมายถึง แรงขับที่ให้ผู้บริหารหรือผู้จัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรมสามารถสร้างขวัญและกำลังใจ สิ่งที่ได้มานั้นก็คือ ความมั่นคงในวิชาชีพของครูและบุคลากรทางการศึกษารวมทั้งความต้องการอื่น ๆ อันช่วยเพิ่มแรงขับให้บุคลากรได้มีพลังก้าวไปสู่เป้าหมายที่ยิ่งใหญ่กว่า

B- Buddhist organization หมายถึง องค์กรทางพระพุทธศาสนาที่สามารถบริหารจัดการด้วยศาสตร์สมัยใหม่ มีความทันสมัย พร้อมยืดหยุ่นและปรับเปลี่ยนไปตามบริบทของสังคม กฎหมายและความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญ อีกทั้งยังสามารถพัฒนาโครงสร้างการบริหารให้ตอบสนองต่อความต้องการของความเป็นศาสนทายาทที่ดี

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

คณะสงฆ์และโรงเรียนพระปริยัติธรรม ควรจัดโครงการอบรมและพัฒนาศักยภาพด้านการวิจัยในชั้นเรียนให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เกิดความชำนาญเพื่อแก้ไขปัญหาและทะลุผ่านอุปสรรคไปได้ รวมทั้งควรสร้างวัฒนธรรมการมีส่วนร่วมขององค์กรให้มีความเข้มแข็ง มีความรักความสามัคคีกันหมู่คณะให้ที่สุด รวมทั้งการมีแนวคิดการพัฒนาองค์กรแห่งความสุขเพื่อเสริมสร้างบรรยากาศในการทำงานร่วมกันอย่างเป็นเอกภาพ ส่วนรัฐบาล หรือสำนักงานพระพุทธศาสนาหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรจัดทำทรัพยากรสำหรับการสนับสนุนให้เกิดการพัฒนา นโรงเรียนพระปริยัติธรรมโดยต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากรอย่างจริงจัง ทันทต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและความต้องการของผู้เรียน โดยเน้นการสร้างแรงจูงใจและแรงกระตุ้นให้เกิดการพัฒนา การกระจายกลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะและเส้นทางการสื่อสารไปยังครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ทั่วทั้งองค์กรในประเด็นที่เกี่ยวข้องเพราะนั่นคือ โอกาสความสำเร็จ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. 2546. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542. และที่แก้ไขเพิ่มเติม. (ฉบับที่2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- กองพุทธศาสนศึกษา. (2564). ข้อมูลโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาประจำปี 2564 ครั้งที่ 1 สรุปรายเขต. สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดนครสวรรค์. (อัคราณา)
- กองศาสนศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. (2560). ประวัติความเป็นมาของการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา. เข้าถึงได้จาก <https://deb.onab.go.th/th/content/page/index/id/6647>

- ญาณกร ช้อยนิยม และคณะ. (2565). แนวทางการพัฒนาสมรรถนะหลักของครูในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาของจังหวัดนครสวรรค์ตามหลักสัปปุริสธรรม 7. *วารสารวิจัยวิชาการ*, 5(5), 65-78.
- ดารุณี บุญครอง. (2560). *วิเคราะห์แนวทางการจัดการศึกษาไทยกับการขับเคลื่อนการศึกษาสู่ยุคไทยแลนด์ 4.0. สารอาศรมวัฒนธรรมวิทยาลัยลักษณ์*, 17, 1-25.
- พระมหาพุทธณา ตุ่มอ่อน, รชฏ สุวรรณภู และสุเทพ ทองประดิษฐ์. (2558). สมรรถนะประจำสายงานของครู ในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา จังหวัดนครพนม. *วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม*, 5(3), 56-63.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และเพียว ยินดีสุข. (2557). *การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภัทรพร เกษสังข์ และคณะ. (2562). สมรรถนะและการประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาวิชาชีพครู ในศตวรรษที่ 21 ของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จังหวัดเลย. *วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย*, 11(1), 132-145.
- รุ่งทิwa แยมรุ่ง และคณะ. (2560). การวิเคราะห์สภาพปัญหา ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคในการผลิตครูของประเทศไทย. *วารสารวิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*, 11(2), 255-270.
- สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์. (2553). *การบริหารเชิงกลยุทธ์*. (พิมพ์ครั้งที่ 20). กรุงเทพฯ : อมรินทร์.
- สมัย กันหา. (2562). การพัฒนากลยุทธ์เสริมสร้างประสิทธิภาพการบริหารการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน. *วารสารสังคมศาสตร์วิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย*, 11(1), 107-114.
- สุวิมล มธูรส, กิตติ รัตนราษี และอนันต์ อุปสอด. (2562). *การศึกษาไทย 4.0 ในบริบทของผู้บริหารสถานศึกษา. วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง*, 8(2), 266-278.
- หวิน จำปานิน และพระมหาดาวสยาม วชิรปัญญา. (2561). *กลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะครูเชิงพุทธบูรณาการของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3. วารสารมหาจุฬานาครทรรค์*, 6(8), 3856-3870.
- Morgan, B. (2016). *The Process of Foreseeing: A Case Study of National Security Strategy Development*. (Dissertation (Ed.D.). The George Washington University.